

נר שמואל

לע"נ ר' שמואל ב"ר יצחק זצ"ל

יום שני ח' באייר תשע"ה

שו"ת סיכום הדף היומי

מ"ל: n101@okmail.co.il פקס: 03-5709307 ניתן לקבל כל יום לתיבת מ"ל או לפקס.

כתובות - פ"ד

1. כתב לה 'בחייך ובמותך' לת"ק: מסתלק מירושתה, ולרשב"ג אינו מסתלק מירושתה. אמר רב- הלכה כרבן שמעון בן גמליאל ולא מטעמיה. מה כוונתו?
  - א. אין לפרש - הלכה כרשב"ג שאם מתה יירשנה, ולא מטעמו דהמתנה על מה שכתוב בתורה תנאו בטל, שלרב תנאו קיים, אלא מטעם שירושת הבעל דרבנן, וחכמים עשו חיזוק לדבריהם יותר משל תורה.
  - ב. כיון שאף רב סבר תנאו בטל, כדמצינו לגבי האומר לחבירו הריני מוכר לך על מנת שאין לך עלי אונאה, לרב: יש לו עליו אונאה, ולשמואל: אין.
  - ג. אין לפרש - הלכה כרשב"ג שהמתנה על מה שכתוב בתורה תנאו בטל, ולא מטעמו, שרב סבר מתה לא יירשנה [שירושת הבעל דרבנן ולא עשו חיזוק], כיון שזה נקרא 'ולא כהילכתיה'.
  - ד. אין לפרש - הלכה כרשב"ג שמתה יירשנה, ולא מטעמו, כיון שלרשב"ג בדאורייתא תנאו בטל ובדרבנן תנאו קיים. ולרב אף בדרבנן תנאו בטל - שחכמים עשו חיזוק לדבריהם. כיון שלפ"ז רב רק מוסיף.
  - ד. אלא- הלכה כרשב"ג שאם מתה יירשנה ולא מטעמו שירושת הבעל דאורייתא ומתנה על מה שכתוב בתורה. אלא מטעם: שירושת הבעל דרבנן וחכמים עשו חיזוק לדבריהם כשל תורה.

2. ר' יוחנן בן ברוקה: היורש את אשתו יחזיר את השדה ביובל לבני משפחתה וינכה להן מן הדמים. מה טעמו?

ביאר רב: אע"פ שריב"ב סבר שירושת הבעל מדאורייתא וירושה אינה חוזרת ביובל כאן מדובר שהורישתו בית הקברות, ומשום פגם משפחה תיקנו רבנן שיחזיר ויקבל דמים. אמנם מנכה להם את דמי קבר אשתו שהיה מוטל עליו לשלמו.

כדתניא המוכר קברו, דרך קברו, מעמדו ומקום הספידו, באין בני משפחה וקוברין אותו בעל כרחו של הקונה משום פגם משפחה. [אך רב עצמו סבר שירושת הבעל דרבנן].

3. משנה - מי שמת והניח אשה שחייב לה כתובה ובעל חוב ויורשין. מי קודם בנכסיו?
  - א. ר' טרפון - הניח פקדון או מלוה ביד אחרים, ינתנו לכושל שבהן, כיון שאינם ביד היתומים.
  - הניח פירות תלושים - כל הקודם זוכה ואם תפס יותר מחובו, המותר ינתן לכושל שבהן.
  - ונחלקו אמוראים בדעתו היכן הפירות מונחים - לרב ושמואל: דווקא כשמונחים ברשות הרבים, לר"י ור"ל: אף כשמונחים בסימטא.
  - ב. רבי עקיבא - אין מרחמין בדין, בכל מקרה ינתנו ליורשין כיון שרק הם אינם צריכים להשבע, אא"כ תפס הבע"ח מחיים שאז מועיל תפיסתו. הטעם ששנינו גם מלוה וגם פיקדון - פקדון: לחדש שלר' טרפון לא ינתנו ליורשים, אע"פ שנחשב ברשות הבעלים.
  - מלוה: לחדש שלרבי עקיבא ינתן ליורשים אע"פ שמלוה שניתן להוצאה.
  - מיהו הכושל - יש אומרים: מי שזמן שטריו מאוחר יותר. יש אומרים: כתובת האשה, שאין דרכה לחזר אחר נכסים, ומשום חינוא.

4. מעשה בדיינים שפסקו כר' טרפון שמועיל תפיסה, וציוה ר"ל להחזיר את הדין ואמר לו רבי יוחנן עשית את שיטת ר"ע כשל תורה. במה נחלקו?
  - א. להו"א: לכו"ע הלכה כר"ע - ונחלקו אם טעה בדבר משנה חוזר.
  - ב. לכו"ע טעה בדבר משנה חוזר - ונחלקו האם הלכה כר' עקיבא אף כנגד רבו [ר'טרפון] או רק כנגד חבירו.
  - ג. לכו"ע אין הלכה כר"ע כנגד רבו - ונחלקו האם רבי טרפון היה רבו או חבירו.
  - ד. לכו"ע היה חבירו - ונחלקו האם נאמר 'הלכה כר"ע' או שנאמר 'מטין כר"ע' שמשמעו רק לכתחילא.

5. אלו מעשים למדנו בענין תפיסה מיורשים?
  - א. קרובי ר' יוחנן תפסו פרת יתומים בסימטא, ר' יוחנן פסק להם שטוב עשו, ור"ל פסק להחזירה כר"ע. אמר להם ר"י 'מה אעשה שכנגדי חלוק עלי'.
  - ב. מעשה בשור יתומים שהיה אצל רועה ותפסו בע"ח מבלי שראו עדים, הרועה טוען שתפסו לאחר מיתה, והבע"ח טוען שתפס מחיים, פסק רב נחמן מגו שיכול לומר, לקוח הוא בידי, יכול גם לומר תפסתי מחיים. ואע"פ שאמר ר"ל הגודרות [בהמות שדרכן לשוטט] אין להן חזקה כיון שיתכן שמצאן, בשוורים יש, כיון שדרכם להמסר לרועה.
  - ג. דבי נשיאה תפסו שפחת יתומים מסימטא, והתירו אמוראים להחזיקה אמר להם ר' אבא, משום שאלו דבי נשיאה אתם מחניפים להם? שהרי ר"ל פסק להחזיר את הדין כר"ע.

"אינו דומה השונה פרקו מאה פעמים לשונה פרקו מאה ואחת" (חגיגה ט)